

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Глобализација економије захтева висок ниво међународне сарадње на пољу заштите конкуренције, са циљем стварања веће конвергенције у области антимонополске политике. Сарадња са међународним институцијама и телима за заштиту конкуренције других земаља, доводи до значајне користи: подизање нивоа знања, стандардизовање поступака приликом вођења случајева, директна корист од ефикасније примене закона, као и индиректна од стварања истих услова за све учеснике на тржишту.

У том смислу, Комисија је активно укључена у сарадњу са међународним организацијама и иностраним телима за заштиту конкуренције, кроз пројекте, програме обуке и едукације, као и директним контактима на састанцима, конференцијама и семинарима којима присуствују представници Комисије.

Односи са Европском Унијом

Обавезни односи по Споразуму о Стабилизацији и Придруживању (ССП):

- Комисија за заштиту конкуренције у свом раду поступа у складу са члановима ССП-а који се директно односе на политику конкуренције. На основу одредби члана 73. ССП Србија мора преузети стандарде примена „Antitrust“ правила, једнаке онима која важе у ЕУ. На основу одредби члана 72. ССП-а, потребно је прилагођавати домаће законодавство, а на основу одредби члана 74. (јавна предузећа) и члана 75. (јавне набавке), потребно је помно пратити и упозоравати надлежне институције о потенцијалним повредама права конкуренције и улазним баријерама
- Сходно одредбама ССП, Комисија има успостављену комуникацију са Делегацијом Европске Уније у Београду и DG Competition у Бриселу
- Комисија је обавезна да периодично обезбеђује и доставља информације о нормативном напретку, институционалним капацитетима и имплементацији, горе наведеним институцијама ЕУ
- Комисија предлаже DG Competition „Enforcement Record“, према ЕУ стандардима
- Комисија припрема све потребне информације и документацију за Progress Report (Извештај ЕУ о напретку Србије), као и за подбор за унутрашње тржиште (обавезни састанци по ССП); у овом задњем случају, редовно се обезбеђује активно присуство на састанцима подбора
- Припремљени су одговори на Упитник (за подручје конкуренције) о анализи усклађености домицилног законодавства са цца. 1480 различитих аката Acquisa (од уредби, преко директива, до упутстава и интерпретативних аката). Овај изузетно тежак задатак урађен је у сарадњи са Канцеларијом за европске интеграције и Министарством трговине и услуга. У складу са наведеним, обезбеђено је присуство и активно учешће у раду подгрупа за приступање ЕУ

- Започете су припреме документације за „screening“, који је у току након испуњеног Упитника
- Запослени у Комисији су детаљно упознати са процесним уредбама ЕУ (поготову ЕС Regulation 1/2003 и 773/2004, због имплементације у случају колизије, као и ЕС Regulation 139/2004 због усаглашене праксе са ЕУ на подручју концентрација).
- Комисија обавља ad hoc комуникацију са Делегацијом ЕУ и DG Competition, која није обухваћена по ССП - нпр. образложења у вези одређених отворених питања (нпр. концентрације, у које су укључени учесници из ЕУ и сл.), а посебно отворена питања у вези институционалних капацитета и имплементације, као и процена секторских правила.

Пројекти

АСРС пројекат

Програм техничке помоћи Комисији за заштиту конкуренције - *АСРС (Assistance to the Commission for Protection of Competition)* је пројекат који је финансиран и реализован средствима из програма *CARDS 2006*. Пројекат је током три године (од 1. јануара 2008. до 31. децембра 2010. године) омогућавао обуку запосленима у Комисији, на теоретским и практичним основама. Главни корисник пројекта је била Комисија за заштиту конкуренције, као и Министарство трговине и услуга, Привредна комора Србије, Правосудна академија и друге институције значајне за унапређење заштите конкуренције у Србији.

Пројекат је садржао три компоненте:

- Компонента 1 - јачање институционалних капацитета Комисије за заштиту конкуренције, у оквиру које је организовано 35 радионица за запослене у Комисији, организоване су студијске посете сличним институцијама у Хрватској, Словенији, Аустрији и Немачкој, као и посета Генералном директорату за заштиту конкуренције у Бриселу;
- Компонента 2 - усклађивање правног оквира са правним тековинама Европске Уније и примена прописа у пракси, у оквиру које је пројекат пружио техничку подршку за припрему новог Закона о заштити конкуренције, као и подршку за израду подзаконских аката, упутстава и водича;
- Компонента 3 - подизање свести о значају заштите конкуренције, у оквиру које је организован низ семинара са Привредном комором за представнике различитих грана привреде; у сарадњи са Правосудном академијом организовани су тренинзи за судије Управног суда. У оквиру пројекта припремљено је и штампано неколико публикација, а у 2010. години публикација о дефинисању релевантног тржишта, као и збирка одлука Европског суда правде.

IPA 2011

С обзиром да је током прве половине 2010. године отворен позив за пријављивање пројеката који би могли бити финансирани из програма ***IPA 2011***, припремили смо предлог пројекта "***Capacity Building and IT Assistance to the Commission for the Protection of Competition***". Ради се о пројекту чија ће реализација трајати 30 месеци и који подразумева јачање капацитета Комисије, као и практично усавршавање, не само у оквиру Комисије, већ и за представнике судија Управног суда, привредне заједнице и регулаторних тела. Такође, пројектом смо предвидели и увођење електронске базе података о свим документима и предметима вођеним у Комисији, као и набавку и обуку за рад са форензичким софтвером који би био коришћен током истражних радњи.

Предлог пројекта је прихваћен од стране Делегације ЕУ и Европске Комисије, тако да се тренутно налазимо у фази оцењивања понуда и избора конзорцијума који ће реализовати планиране активности.

Будући да пројекат из програма ***IPA 2011*** може стартовати почетком 2012. године, Комисија је предузела кораке на одржавању континуитета у области едукације и подизања нивоа практичних знања запослених – остварена је билатерална сарадња са немачком Владом, на основу које је Комисији додељен пројекат усавршавања капацитета. Пројекат је спроведен током 2011. године у организацији немачке државне фондације ***IRZ***.

Учешће у процесу превођења правних тековина ЕУ на српски језик - Стручна редактура превода европског законодавства

Република Србија је дужна да током Процеса стабилизације и придруживања изврши превод правних тековина ЕУ на српски језик и да у моменту ступања у чланство ЕУ има припремљен целокупан корпус правних тековина ЕУ на српском језику, који ће бити објављен у Службеном листу ЕУ. Процесом превођења правних аката ЕУ координира Канцеларија за европске интеграције која, у сарадњи са релевантним државним институцијама и другим телима, припрема листе приоритета и након спроведене јавне набавке ангажује преводиоце. Све институције су дужне да именују координаторе и стручне редакторе који ће пратити процес превођења и бити ангажовани на стручној редактури превода. Комисија за заштиту конкуренције укључена је у цео процес, одређени су координатор, заменик координатора и два стручна редактора.

Канцеларији је достављена листа приоритета за 2010. годину и у досадашњем периоду је на стручну редактуру достављено неколико прописа ЕУ. Стручни редактори Комисије су констатовали да одређени прописи који су достављени Комисији нису више на снази, односно да је дошло до њихових измена о чему је обавештена Канцеларија за европске интеграције. За преостала документа је одређен рок 1. фебруар 2011. године до када треба да буде извршена стручна редактура.

Комисија је, сагласно упутствима која су добијена и у дефинисаним терминима, извршила номиновање аката за превођење. Сагласно добијеним инструкцијама, номиновани су само акти типа „уредбе“, док смернице и друге акте још нисмо могли номиновати. Осим аката које је номиновала Комисија, постоје акти из наше области рада који су били претходно номиновани, вероватно од стране Канцеларије или неког другог тела са овлашћењима за номиновање.

Према евиденцији којом располаже Комисија, у области заштите конкуренције номиновано је укупно 45 аката од којих су 11 прописи у којима се регулишу принципи и питања од „општег значаја за политику заштите конкуренције, 7 прописа којима се регулишу питања везана за контролу концентрација, а 27 номинованих прописа регулишу питања везана за тзв. класични „anti trust“ (рестриктивни споразуми, укључујући картеле, и злоупотреба доминантног положаја).

Тренутно се на стручној редактури у Комисији налазе акти са Celex бројевима:

- 32001Y0106(1) – Commission Notice / Guidelines on the applicability of Article 81 of the EC Treaty to horizontal cooperation agreements; (80 преводачких страна)
- 32004R0139 – Council Regulation (EC) No. 139/2004 of 20 January 2004 on the control of concentrations between undertakings (56 преводачких страна);
- 32004R0802 – Commission Regulation (EC) No 802/2004 of 7 April 2004 implementing Council Regulation (EC) No. 139/2004 on the control of concentrations between undertakings (84 преводачке стране);

Као рок за доставу редигованих докумената утврђен је 01.02.2011. године.

Завршени су и преводи на енглески језик смерница и уредби, како би се олакшало тумачење закона о заштити конкуренције страним фирмама које послују на тржишту Србије (Смернице за примену члана 69. Закона о заштити конкуренције и Уредба о условима за ослобађање обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције; Смернице за примену Уредбе о критеријумима за одређивање висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције и процесног пенала, начину и роковима њиховог плаћања и условима за одређивање тих мера; Уредба о споразумима између учесника на тржишту који послују на различитом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране; Уредба о садржини захтева за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране; Уредба о критеријумима за одређивање релевантног тржишта; Уредба о споразумима о специјализацији између учесника на тржишту који послују на истом новоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране; Уредба о садржини и начину подношења пријаве концентрације; Уредба о споразумима о истраживању и развоју између учесника на тржишту који послују на истом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране).

Односи са другим међународним организацијама

International Competition Network (ICN) – Међународна мрежа конкуренције

ICN је међународна организација глобалног карактера, која се искључиво бави питањима заштите конкуренције.

Примарне чланице организације су национална тела за заштиту конкуренције. Укупан број чланица је 113, а Србија (Комисија за заштиту конкуренције) је чланица од 2005. године.

Комисија за заштиту конкуренције је члан *ICN (International Competition Network)*, међународне мреже за заштиту конкуренције којој достављамо извештаје за потребе анализе прегледа рада тела за конкуренцију и упоређивања различитих приступа решавања проблема, а у циљу конвергентности у раду.

Србија је у периоду од 2005. године до 2010. године учествовала у готово свим радионицама и годишњим састанцима *ICN*. За потребе *ICN*-а достављени су одговори на упитник у вези са одредбама закона које регулишу картеле, начином вођења истрага, обрадом пријава, програмом имунитета и ублажавања казне, овлашћењима Комисије, итд.

ICN је за свој пројекат о раду различитих тела за заштиту конкуренције, током 2011. затражио да се доставе одговори на упитник о пријави концентрација и процедурама, што је и учињено. Прикупљени одговори ће представљати основ за извештај Радне групе *ICN* о будућим препорука за рад које ће бити истакнуте на website *ICN-a*.

Регионални центар за конкуренцију Организације за економску сарадњу и развој (Regional Competition Center OECD) – Будимпешта

Иако није чланица OECD, Србија има значајно присуство на радионицама организованим у оквиру регионалног центра за конкуренцију – *RCC*, које се одржавају у Будимпешти. *RCC* је основан 2005. године од стране OECD-а и мађарског тела за заштиту конкуренције.

Представници стручне службе Комисије су током претходних година присуствовали поменутиим скуповима и дали допринос кроз писане материјале о случајевима из праксе Комисије, на основу којих су добијена мишљења и препоруке експерата из других тела за заштиту конкуренције.

Анализа, обрада и припрема предлога у складу са свим што се активно догађа у *RCC* Будимпешта и OECD захтева сталан увид у анализе и препоруке ових тела и њихову евентуалну имплементацију у Србији – што Комисија редовно ради.

Комисија је такође активна у пројектима *OECD-a* чији секретаријат прикупља податке, анализира и пружа стручну помоћ и у том циљу организује семинаре и радионице за земље региона.

Global Competition Review

Организација сличних карактеристика као и *ICN*, са битном разликом да су чланице и учесници семинара, радионица и практичних презентација и запослени у адвокатури, привреди и другим органима. Првенствено оријентисана на организацију семинара у вези са одређеним индустријама које карактерише значајна концентрисаност тржишта и код којих се повреде често јављају.

Такође, *Global Competition Review* издаје веома угледан часопис из области заштите конкуренције, као и годишњак о најбољој пракси из свих земаља света. Комисија је припремила и доставила одговоре за "*The 2011 Handbook of Competition Enforcement Agencies*", информатор о телима за заштиту конкуренције који се ажурира сваке године

UNCTAD

Комисија за заштиту конкуренције је током 2010. године преко Сталне мисије Републике Србије при Уједињеним нацијама и другим међународним организацијама у Женеви, обавестила *UNCTAD* да је заинтересована за тзв. *Peer review* анализу политике конкуренције. *Peer review* представља једини мултилатерални вид прегледа система конкуренције у оквиру система Уједињених Нација. Спровode га експерти из развијених земаља и земаља у развоју који имају практично искуство у примени политике конкуренције, при чему се комбинује размена искустава са препорукама за могућа унапређења у политици конкуренције. Након серије консултација са директором Одељења за конкуренцију, Х. Квакајом, упућена је молба Генералном секретару у коме се позива *UNCTAD* да пружи техничку помоћ Србији у овој области. Након обавештења о намери да се организује *Peer review* током 2011. године и низа сусрета, Швајцарска влада је изразила заинтересованост да финансира спровођење *peer review* и активности које проистичу из њега, а које могу да трају до 3 (три) године. *UNCTAD* је започео са припремним активностима и техничком мисијом у Београду у последњем кварталу 2010. године. Техничке активности су трајале све до јуна 2011. На молбу Одељења за конкуренцију *UNCTAD-a*, предузети су кораци на организацији великог броја састанака који су били одржани у оквиру техничке мисије, где су представници Комисије све време били активни учесник.

Коначан циљ је био да се представљање *Peer review* Извештаја организује у 2011. години, током редовног заседања Међувладине групе експерата за право и политику конкуренције (19 – 21. јул 2011.)

Комплетан текст, као и скраћена верзија *Peer review* Извештаја могу се погледати на следећим адресама:

http://www.unctad.org/en/docs/ditccpl2011d2overview_en.pdf

http://www.unctad.org/en/docs/ditccpl2011d2_en.pdf

Извештај са конференције *UNCTAD*-а, на којој је представљен Извештај, може се погледати у следећем документу

<http://www.kzk.org.rs/kzk/wp-content/uploads/2011/07/Izvod-iz-Izvestaja-UNCTAD-a.pdf>

СЕФТА

Србија је током 2010. години председавала СЕФТА-и, а посебан семинар за правила конкуренције за све СЕФТА чланице је био организован 14. априла 2010. у Београду. Препоруке са овог семинара су разматране на пленарном заседању СЕФТА (у организацији ПКС и Министарства економије и регионалног развоја), у новембру 2010. године.

У Београду је 10. и 11. новембра 2010. године одржана СЕФТА недеља, која је била фокусирана на приоритете председавања Републике Србије Споразумом СЕФТА који обухватају трговину услугама, заштиту конкуренције, јавне набавке и инвестиције, али и уклањање нецаринских баријера у трговини. Комисија је активно учествовала на овом догађају.

У првој половини 2011. године је одржан посебан СЕФТА семинар (са активном улогом Србије), за подручје заштитних мера (*trade defense instruments*).

Билатерални односи са земљама у окружењу и САД

Учесници на тржишту у Србији и земљама у региону су готово исти или су пак у веома блиским везама, па је стога и сарадња на „прекограничној“ основи земаља чланица од изузетне важности на плану сузбијања пре свега разне врсте забрањених тзв. картелних споразума, који су најчешће регионалног карактера. Картелни споразуми се у доба глобалне економије и тржишта јављају као широко распрострањени па тако и развијене земље света имају усаглашен систем билатералних споразума о заједничкој борби против картела.

Слична мрежа регионалног карактера је веома потребна на нивоу нашег региона. Комисија планира да започне билатералне разговоре са институцијама за заштиту конкуренције са подручја бивше СФРЈ (осим Словеније), у вези формирања регионалне мреже. Наведени план ангажовања Комисије на плану закључивања билатералних споразума и њиховој истинској реализацији је неопходан, с обзиром да су странке у поступцима забрањених споразума, злоупотреба, концентрација у великом броју случајева иста привредна друштва или пак зависна друштва истих оснивача (матичних друштва).

Истовремено, Federal Trade Commission у САД има на располагању *Fellowship Program* за младе институције у циљу стицања практичног и теоријског искуства које је више него неопходно за запослене који воде и руководе поступком пред Комисијом. Комисија је предузела кораке на започињању оваквог вида сарадње, те се очекује да наредних година

нашим стручњацима буде омогућено да, кроз обуку и непосредни контакт са колегама из САД, дођу до нових знања и вештина у вођењу поступака.

Потписани Протоколи о сарадњи

- Меморандум о сарадњи у области политике конкуренције између Комисије за заштиту конкуренције Републике Србије и Савезног тела за заштиту конкуренције Аустрије
- Споразум о сарадњи у области политике конкуренције између Комисије за заштиту конкуренције Републике Србије и Комисије за заштиту конкуренције Мађарске
- Споразум о сарадњи у области политике конкуренције између Комисије за заштиту конкуренције Републике Србије и Комисије за заштиту конкуренције Републике Бугарске

Током 2011. године остварени су блиски контакти и сарадња са телима за заштиту конкуренције Руске Федерације и Републике Казахстана (Федерална Антимонополска Служба Руске Федерације и Агенција за заштиту конкуренције – Антимонополска Агенција Републике Казахстан), што је резултирало израдом предлога Споразума о сарадњи, чије се потписивање очекује у току 2012. године.

Међународне конференције и семинари

- Комисија сваке године у априлу организује „Српски дан конкуренције“, а *АСРС* пројекат је у сарадњи са ПКС и уз активан приступ Комисије, организовао Регионалну конференцију о конкуренцији, што доприноси јачању улоге Комисије (и Србије) у региону
- Свака председавајућа чланица ЕУ организује у току свог мандата „European Competition Day“ – присуство на овим конференцијама је неписана обавеза за чланице и кандидате, тако да су представници Комисије учествовали на поменутом скупу
- Настављена је сарадња Fordham University (Fordham Competition Law Institute), САД, тако да су представници Комисије активно учествовали на семинарима у њиховој организацији - Fordham University summer schoole и Antitrust Conference
- Током 2011. године је настављена успешна сарадња са амбасадом Јапана и јапанском Комисијом за фер трговину (*Japan Fair Trade Commission*). Нажалост, ове године Комисија није била у могућности да пошаље свог представника да учествује у програму обуке у организацији јапанског тела за заштиту конкуренције (*Japan Fair Trade Commission*).

Сарадња са регулаторним телима и органима државне власти у Србији

Комисија мора да осигура сталан дијалог и организује систем размене информација са надлежним телима у Републици Србији, чији рад може утицати на развој конкуренције на тржишту и примењивост Закона о заштити конкуренције, као што су:

- Агенција за борбу против корупције,
- Управа за јавне набавке,
- Управа за спречавање прања новца,
- Агенција за енергетику,
- РАТЕЛ,
- Фонд за заштиту здравља,
- Агенција за лекове,
- Комисија за државну помоћ,
- Правосудна академија,
- Привредна комора Србије, и други

Са појединим институцијама Комисија има потписане Протоколе о сарадњи - Народна Банка Србије, Агенција за енергетику РС, Републичка агенција за електронске комуникације (РАТЕЛ).